

Post-master opleiding

Opleiding voor oudertrainers

Training **A**utoritatief **O**pvoeden

Ouder-kind interactie en gedragsmanagementtraining

36 uur

Docenten: drs. M.H.W. Geeraets
GZ-psycholoog
marcageeraets@bureaupeers.nl

drs. W. Heiner
Klinisch psycholoog, (BIG)/Supervisor Cognitieve Gedragstherapie (VGCT)
Kinder- en Jeugd Psycholoog Specialist (NIP)
willemine@heinerpsycholoog.nl

drs. M.Y. Hemminga
Orthopedagoog, cognitief gedragstherapeut i.o.
mail@ypkehemminga.nl

BUREAU PEERS

Opleiding voor oudertrainers autoritatief opvoeden

De Training Autoritatief Opvoeden (TAO)

TAO is een interactie en gedragsmanagementtraining voor ouders van jonge kinderen (3 tot en met 7 jaar) met (ernstige) gedragsproblemen. De training is bedoeld voor gezinnen waarbij de interactie tussen ouders en kind in een negatieve spiraal is terechtgekomen. Het kind verzet zich tegen de wensen van de ouders, heeft moeite met het opvolgen van opdrachten en er is regelmatig sprake van escalatie tot een conflict. Ouders voelen zich onmachtig en ervaren onvoldoende regie over het gedrag van hun kind.

Doel oudertraining

De training is gericht op

1. het verbeteren van de kwaliteit van de ouder-kindinteractie dmv spel en activiteiten
2. het doen afnemen van gedragsproblemen in het dagelijks leven van het gezin.

Opbouw van de oudertraining

De oudertraining is een geprotocolleerde training van twaalf bijeenkomsten met ouder(s) en kind. De training is bij ouders thuis.

De vier fasen van de training zijn:

1. informatie uitwisselen tussen ouders en trainer;
2. trainen van interactieversterkende vaardigheden tussen ouders en kind;
3. trainen van gedragsmanagementvaardigheden;
4. vaardigheden toepassen in het dagelijks leven dmv thuisplan

Aard van de oudertraining

De training is gebaseerd op empowerment, ontwikkelingspsychologie, ontwikkelingspsychopathologie, (sociale) leertheorie, communicatieprincipes, progressiegerichte gespreksvoering, culturele sensitiviteit en 'bewezen werkzame elementen van oudertrainingen.

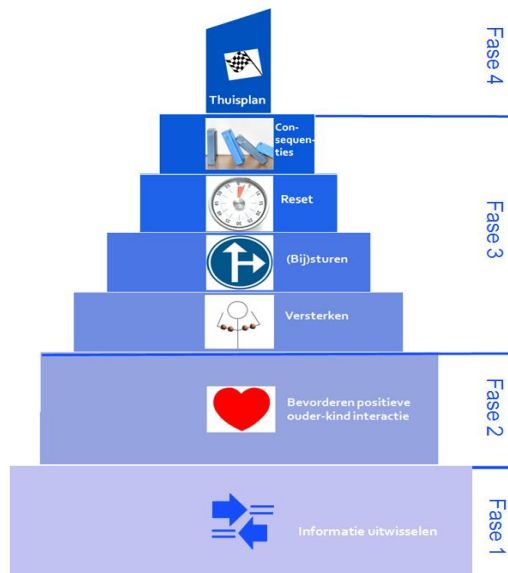
Bewezen werkzame onderdelen van oudertrainingen zijn:

- trainer staat actief model
- ouders oefenen door rollenspel
- kind is deels bij training aanwezig; real life coaching van vaardigheden ouders
- ouders worden ondersteund in het opstellen van een plan om het geleerde thuis toe te passen
- ouders oefenen thuis met nieuwe vaardigheden (thuiswerk)

Doelstelling van de 6-daagse opleiding tot oudertrainer

De deelnemers hebben aan het eind van de opleiding (meer) theoretische kennis van

- samenwerken met ouders en daarbij aan te sluiten bij (potentiële) krachten en wensen van ouders (shared decision making)

- de opvoedstijl autoritatief opvoeden
- effectief werkzame elementen voor het behandelen van gedragsproblemen bij kinderen tot en met 7 jaar
- leertheoretische principes van laten toenemen van gewenst gedrag en laten afnemen van ongewenst gedrag

en zijn in staat om:

- professioneel te redeneren (analyse en interventieplanning)
- werkzame elementen/technieken van de oudertraining toe te passen zoals geprotocolleerd werken (agenda), actief model staan, oefenen mbv rollenspel, bekrachtigen en inseinen, en ondersteunen van zelfregistratie en zelfbekrachtiging van ouders
- ouders te ondersteunen in het inzetten van vaardigheden ter bevordering van de interactie met hun kind
- ouders te ondersteunen in het inzetten van gedragsmanagement vaardigheden
- ouders te ondersteunen bij het maken van een thuisplan om de gedragsproblemen van hun kind te verminderen
- ouders te ondersteunen in het blijvend inzetten van het geleerde in diverse situaties in het dagelijks leven (generalisatie van behandel-effect)

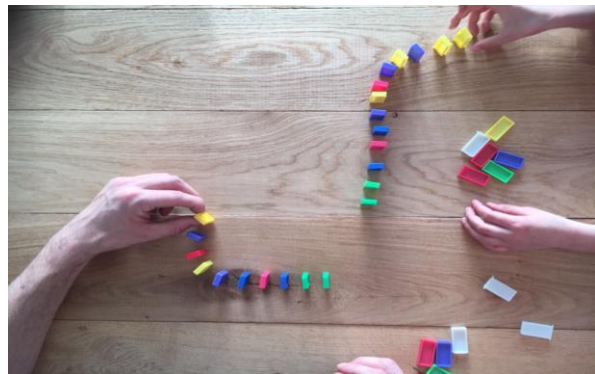
Samenvatting programma

Dag 1

- doelgroep van de oudertraining en de doelen die worden beoogd
- analyseren van behandelrelevante factoren in kind en omgeving/gezin (professioneel redeneren)
- ontwikkelingspsychologische informatie tav gedragsproblemen
- de theoretische onderbouwing van de training: wat zijn effectief werkzame elementen bij oudertraining van jonge kinderen met gedragsproblemen
- opbouw van het behandelprotocol
- Informatie uitwisselen met ouders over het gedrag van het kind en de ouder-kind interactie (observeren, formuleren in termen van concreet gedrag, interview dagelijkse routine)

Dag 2

- de start van de samenwerking met ouders volgens de uitgangspunten van empowerment en shared decision making
- geprotocolleerd werken (agenda), actief model staan
- de rationale van de oudertraining
- het monitoren van het effect van de oudertraining per sessie (de PSIKI)
- theoretisch kader: autoritatief opvoeden, de combinatie van twee stijlen
- theoretisch kader: ouder-kind interactie bevorderen middels spel/activiteiten
- ondersteunende spel- en interactie vaardigheden: volgen en versterken van een kind
- het gebruik van vragenlijsten: (zelf) scoring van spel- en interactievaardigheden
- geschikt spelmateriaal voor de speciale speeltijd

Dag 3

- het coachen van ouders tijdens spel: model staan, versterken, shapen/geleidelijk vormen van gedrag, psycho educatie, het incidenteel inleiden en line feeden
- het gebruik van vragenlijsten: scoring coachingsvaardigheden
- het introduceren van en motiveren tot inplannen van spel thuis en uitproberen van vaardigheden (belcontact tussen sessies)
- theoretisch kader: effectieve elementen oudertraining, (leertheoretische) principes van uitlokken en doen toenemen van gewenst gedrag kind en (bij)sturen van gedrag
- het introduceren, voordoen/laten nadoen en coachen van gedragsmanagementvaardigheden: versterken door gedragscomplimenten en (bij)sturen
- het gebruik van vragenlijsten: (zelf) scoring van versterken en bijsturen

Dag 4

- theoretisch kader: effectieve elementen van gedragsmanagement, (leertheoretische) principes van laten afnemen van ongewenst gedrag
- het introduceren, voordoen/laten nadoen en coachen van gedragsmanagementvaardigheden bij overtreding basisregels spel: aandacht wegnemen, spel (kort) pauzeren
- het introduceren, voordoen/laten nadoen en coachen van gedragsmanagementvaardigheden: reset
- het voorbereiden van de resetprocedure thuis (welke ruimte)
- het coachen van ouders in het doorlopen van de resetprocedure (zonder kind)
- introduceren van reset procedure aan het kind: procedure introduceren met behulp van de grote knuffel, reset oefenen met kind door ouder
- ouders nagaan welke natuurlijke of logische consequenties ze thuis kunnen stellen en voor welk gedrag

Dag 5

- het samen met de ouders stellen van doelen voor het gedrag kind thuis (shared decision making)
- het samen met de ouders maken van een 7 factorenanalyse
- gedragsmatig observeren uit tweede hand
- ouders coachen in het opdelen van doelgedrag in deelvaardigheden en werkpunten
- het samen met ouders voorbereiden hoe zij het thuisplan kunnen uitleggen aan hun kind. Introductie, voordoen /laten nadoen
- ouders ondersteunen in het uitvoeren van het thuisplan (belcontact tussen sessies)

Dag 6

De deelnemer heeft na afloop van dag 6 kennis van en/ of geoefend met

- theoretisch kader: richtlijnen voor het bevorderen van eten, slapen en verwerken van deze kennis in thuisplannen
- boostersessie behandelprotocol/ technieken nav ingediende filmfragmenten (toetsing) en adhv eigen leerpunten

Doelgroep

Deelnemers hebben minimaal een master psychologie of pedagogiek. Het betreft een verdiepingscursus en er wordt vanuit gegaan dat de cursisten in hun vooropleidingen en hun dagelijks werk al over kennis en ervaring met ontwikkelingspsychopathologie en mediatiebehandeling hebben.

Studiebelasting

- a. Er zijn 36 contacturen, waarbij de lunchpauzes niet zijn meegerekend
- b. De literatuurstudie bestaat uit 364 pagina's
- c. Verwerkingsopdrachten

Literatuur

In de cursus zal gebruik worden gemaakt van de volgende literatuur, waarover cursisten de beschikking moeten hebben:

Braet, C. & Bögels, S. (2014). Kinderen met psychische klachten: aanzet tot evidence-based werken. In C. Baets & S. Bögels. *Protocolaire behandelingen voor kinderen en adolescenten met psychische klachten*. (pp.9–26) Amsterdam: Boom. (18)

Cavell, T.A., Harrist, A.W. & Del Vecchio, T. (2013). Working with parents of aggressive children: Ten principles and the role of authoritative parenting. In R.E. Larzelere, A.S.E. Morris & A.W. Harrist. *Authoritative parenting: Synthesizing nurturance and discipline for optimal child development*, 165-188. American Psychological Association. (24)

Deković, M. & Prinzie, P. (2014). Gezin en afwijkende ontwikkeling. In P. Prins & C. Braet (red) *Handboek klinische ontwikkelingspsychologie*. (pp.143-166). Houten: Bohn Stafleu van Loghum (24)

Forgatch, M. S., Bullock, B. M., & Patterson, G. R. (2004). From Theory to Practice: Increasing Effective Parenting Through Role-Play. In H. Steiner (Ed.), *Handbook of mental health interventions in children and adolescents: An integrated developmental approach* (pp. 782-813). San Francisco, CA, US: Jossey-Bass (32)

Knapp, S. E. & Jongsma Jr, A. E. (2010). *The Parenting Skills Treatment Planner* (Vol. 175). New Jersey: (pp 249-258). John Wiley & Sons. (10)

Kaminski, J.W., Valle, L.A., Filene, J. H., & Boyle, C.L. (2008). A meta-analytic review of components associated with parent training program effectiveness. In: *A Journal of Abnormal Child Psychology*, 36, 567-589. Nederlandse vertaling in *Kind en Adolescent Review*, jrg 17 (2010), (249-293) (45)

Kohlhoff, J., & Morgan, S. (2014). Parent-Child Interaction Therapy for toddlers: a pilot study. *Child & Family Behavior Therapy*, 36(2), 121-139 (19)

Matthys, W. & Van de Glind, G. (redactie). *Richtlijn oppositioneel-opstandige stoornis (ODD) en gedragsstoornis (CD) bij kinderen en jongeren. Samenvatting*. Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP). (pp.9–33). Utrecht: De Tijdstroom. (25)

Moran, P., Ghate, D., Van Der Merwe, A. & Policy research bureau. (2004). *What works in parenting support?: a review of the international evidence* (pp. 60-108). London: Department for Education and Skills.(49)

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. *Richtlijn Voeding en eetgedrag* (2013, aanpassing 2017). <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/?richtlijn=4&rlpag=578>. Utrecht: NCJ (17)

Schregardus, R. (2009). *Kinderen met slaapproblemen. Een werkboek voor ouders*. Amsterdam. Boom uitgevers. (56)

Van Leeuwen, H.M.P. & Geeraets, M.H.W. (in voorbereiding). *Voor interventieplanning is méér nodig dan een DSM-5 classificatie*. (10)

Van Leeuwen, H.M.P., Geeraets, M.H.W., Heiner, W.D. & Hemminga, M.Y. (2018). *Training Autoritatief Opvoeden. Ouder-kind interactie en gedragsmanagementtraining*. Abcoude: Bureau PEERS (35)